

BeSafe

**Bestuurlijke
handhaving**

pagina 03

**Schaalvergroting
van politiezones**

pagina 06

**Twee jaar
'Wederzijds Respect'**

pagina 10

**Burgerparticipatie
in crisissituaties**

pagina 13

#62

VOORWOORD

Een gelukkig én veilig 2024!

Terwijl 2023 zich klaarmaakt voor een bruisend slot, staat de AD Veiligheid & Preventie al enthousiast aan de startlijn voor een nieuw jaar vol uitdagingen en boeiende projecten. Wij hopen dat deze eindejaarseditie inspireert en een glimp biedt van de toewijding en passie die de drijvende krachten zijn achter onze inspanningen voor een veiligere toekomst. Bovendien willen we onze waardering uitspreken voor de samenwerking en betrokkenheid van iedereen die een rol heeft gespeeld in het bevorderen van veiligheid en preventie in ons land.

We openen deze editie met Minister Annelies Verlinden die haar visie deelt. Vervolgens reflecteren we op de rol van burgerparticipatie bij crisissituaties en vieren we twee jaar 'Wederzijds Respect'. De eerste schaalvergroting van politiezones in Wallonië is een feit en daarnaast blijven we de bestuurlijke handhaving versterken. Met het volste vertrouwen en persoonlijke toewijding gaan we het nieuwe jaar tegemoet. Samen blijven we bouwen aan een veiligere toekomst. Het voltallige ADVP-team wenst iedereen fijne feestdagen en een gelukkig 2024 toe! ♦

Terugblikken en vooruitkijken

MET MINISTER ANNELIES VERLINDEN

“We sluiten het jaar af en kijken vooruit naar het volgende. Samen met medewerkers van politie, brandweer, civiele bescherming, operatoren in onze noodcentrales, het personeel van het Nationaal Crisiscentrum, het OCAD, de FOD binnenlandse zaken, Astrid en het FANC, private veiligheidsactoren, en de vele tienduizenden mensen in het veld zullen we ook in 2024 elke dag opnieuw het beste van onszelf geven voor een veilige samenleving. ▶

© Kevin Coeckelbergs

Het streven naar een veilige maatschappij is een bijzondere en complexe uitdaging. Veiligheid is immers een thema dat aan alle facetten van ons leven raakt: we willen veilig wonen, werken, ons verplaatsen, feesten, ontspannen en ons online begeven. Dat maakt dat de criminaliteitsfenomenen en de veiligheidsuitdagingen die daarmee te maken hebben, bijzonder divers en uiteenlopend zijn. Ook is het thema 'veiligheid' versnipperd over verschillende beleidsniveaus en bevoegdheidsdomeinen heen. De zorg voor de veiligheid en de leefbaarheid van onze steden en gemeenten vereist een ketenaanpak. In die ketenaanpak spelen de lokale besturen een cruciale rol.

Veiligheid is en blijft een prioriteit van de federale regering, met de lokale besturen als onze voornaamste partners. Het verzekeren van de veiligheid van de inwoners van dit land, is een kerntaak van de overheid, en vanuit deze overtuiging heeft de federale regering de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in veiligheid en samenwerking. Met de extra middelen die bij de laatste begrotingsonderhandelingen werden vrijgemaakt, kan er bijkomend worden geïnvesteerd in het veiliger maken van onze maatschappij voor alle inwoners.

Hoe zorgen we voor meer veiligheid én verhogen we de weerbaarheid van het land en haar inwoners? Dat is de belangrijkste vraag die ik me als minister van Binnenlandse Zaken stel. De veiligheid van ons land duurzaam en effectief verhogen doen we door te focussen op hoe we het veiligheidsapparaat kunnen versterken en verstevigen en ook door het bevorderen van een risicocultuur in onze maatschappij. Veiligheid is immers een taak van ons allemaal: inwoners, bedrijven, middenveld... Pas als we dit allemaal samen vanuit een gezamenlijke visie en met een gecoördineerd plan doen, verhogen we onze veiligheid op een duurzame en efficiënte manier.

Ons antwoord hierop is tiendelig:

- 1) Versterkte, efficiënte en nabije politie
- 2) Stevigere aanpak van georganiseerde misdaad en druggeweld
- 3) Opvoeren strijd tegen seksueel en intrafamiliaal geweld
- 4) Versterkte brandweer en civiele bescherming
- 5) Moderner en performanter crisisbeheer
- 6) Veilige en leefbare stationsbuurten
- 7) Een veiligere voetbalbeleving
- 8) Verhoogde verkeersveiligheid
- 9) Aanpak overlast
- 10) Meer respect tussen burgers en veiligheidsprofessionals

Dit zijn tien werven, die mee het beleid van de voorbije jaren hebben bepaald. Dit zijn de werven waar ik samen met de mensen in de administratie en op het terrein aan heb gebouwd en op heb gewerkt. Ik kijk ernaar uit om samen met jullie in het laatste jaar van deze legislatuur op deze werven verder te bouwen aan een veiligere samenleving voor ons allemaal!"

Annelies Verlinden
Minister van
Binnenlandse Zaken

ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

De impact van bestuurlijke handhaving

“Bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving vormen geen alternatief voor elkaar, maar gaan hand in hand.”

Bestuurlijke handhaving als alternatief voor strafrechtelijke handhaving?

In de complexe strijd tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit staat een **geïntegreerde aanpak** centraal. Naast de traditionele strafrechtelijke route, moet ook de bestuurlijke aanpak benadrukt worden als een krachtig instrument. Een multidisciplinaire benadering staat hier voorop, waarbij zowel de bestuurlijke als strafrechtelijke pijler elkaar complementeren.

Het is immers niet alleen belangrijk om misdrijven te bestraffen nadat ze hebben plaatsgevonden (strafrechtelijke pijler), maar ook om preventieve maatregelen te nemen om criminaliteit te voorkomen (bestuurlijke pijler). Dit laatste door het bemoeilijken van criminele activiteiten en het ont-nemen van de mogelijkheid om er profijt uit te halen.

Om dus nog effectiever op te treden tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, is een verdere ontwikkeling van bestuurlijke handhaving als aanvulling op strafrechtelijke handhaving absoluut noodzakelijk.

Wat bedoelen we met de bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit?

Bestuurlijke handhaving omvat zowel een reeks preventieve als repressieve maatregelen. Deze zijn gericht op het voorkomen en aanpakken ➔

van (georganiseerde) criminaliteit die zich verschuilt achter legale activiteiten. Daarnaast strekt het zich ook uit tot het beteugelen van criminele activiteiten, altijd met respect voor de basisbeginselen van een behoorlijke rechtspleging.

Het begrip '**ondermijnende criminaliteit**' komt voornamelijk naar voor in relatie tot georganiseerde criminaliteit. Het zijn vormen van criminaliteit die de fundamentele en integriteit van onze rechtstaat en samenleving ondermijnen. Het gaat veelal om georganiseerde criminaliteit die zich op verschillende niveaus manifesteert en diverse sectoren infiltreert. Ondermijnende criminaliteit kan diverse vormen aannemen, zoals bijvoorbeeld witwassen, corruptie, drugshandel, fraude of mensenhandel.

Wat ondermijnende criminaliteit onderscheidt, is de manier waarop criminele elementen zich verweven met legale activiteiten, waardoor het moeilijk wordt om ze te identificeren en aan te pakken. Dit kan leiden tot een groeiend gevoel van onveiligheid. Daarnaast vormt ondermijning een bedreiging voor de integriteit van het openbaar bestuur, vooral wanneer dit bestuur onbewust of onbedoeld faciliteert dat criminele fenomenen zich verder nestelen. Denk bijvoorbeeld aan het verlenen van vergunningen, de verkoop van panden en het verstrekken van subsidies.

In essentie is **ondermijnende criminaliteit** schadelijk voor de maatschappelijke structuren en ondermijnt het ons vertrouwen in de rechtstaat. Het vormt een bedreiging voor de fundamentele van een democratische samenleving.

Waarom kent men het lokale niveau een prominente rol toe in de bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit?

In de strijd tegen ondermijnende criminaliteit speelt het lokale bestuursniveau een cruciale rol. Criminele organisaties opereren namelijk vanuit een lokale basis en zijn afhankelijk van legale lokale infrastructuur om hun illegale activiteiten te ontplooiën. Achter de façade van ogenschijnlijk legale massagesalons, schuilt soms schrijnende

mensenhandel. Horecazaken en nachtclubs kunnen illegale inkomsten uit drugshandel witwassen. Lokale overheden moeten alert zijn voor oneerlijke bedrijven die zijn opgezet om drugsgeld wit te wassen, kwetsbare personen te ronselen of te corrumperen en malafide organisaties die goodwill proberen te kweken door goede doelen te sponsoren.

“Ondermijnende criminaliteit vormt namelijk niet alleen een bedreiging voor de veiligheid, maar brengt zo ook de integriteit van lokale besturen in het gedrang.”

Lokale overheden zijn dus goed gepositioneerd om signalen op te vangen van hoe ondermijnende criminaliteit infiltreert in de samenleving. Die signalen kunnen variëren van verdachte activiteiten in verband met de verhuur van panden (mogelijk voor hennepsteelt) tot verdachte transacties zoals frequente wisselingen van pandeigenaars of veel contante betalingen (mogelijk witwassen) en nog veel meer. Lokale besturen moeten zich bewust zijn van het risico dat ze onbewust criminele constructies kunnen faciliteren, bijvoorbeeld door het verlenen van vergunningen, subsidies of opdrachten. Ondermijnende criminaliteit vormt namelijk niet alleen een bedreiging voor de veiligheid, maar brengt zo ook de integriteit van lokale besturen in het gedrang.

Welke hulpmiddelen staan momenteel ter beschikking van de burgemeesters?

Onze regelgeving en praktijk bevatten een scala aan bestuurlijke handhavingsmaatregelen. De burgemeester heeft bijvoorbeeld de bevoegdheid om een plaatsverbod op te leggen of panden te sluiten waar drugshandel of mensenhandel

plaatsvindt. In bepaalde situaties kan de gemeenteraad tijdelijke of permanente sluiting van een etablissement bevelen. Vergunningen kunnen worden geweigerd, geschorst of ingetrokken en inbreuken of overlast kunnen bestuurlijk worden bestraft, enzovoort.

Desondanks is er behoefte aan een versterking van het bestuurlijke handhavingsinstrumentarium. Lokale overheden constateren al geruime tijd dat ze onvoldoende slagkracht hebben in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit. De nieuwe wet bestuurlijke handhaving beoogt hier een oplossing te bieden. Met dit nieuwe instrument krijgen gemeenten de benodigde tools in handen om, gebaseerd op hun eigen lokale context en behoeften, doeltreffend op te treden. Het nieuwe wettelijke kader stelt lokale besturen nog beter in staat om autonoom en proactief maatregelen te nemen, waardoor zij de leefbaarheid en veiligheid van hun straten en wijken kunnen verbeteren.

Wat zijn de nieuwe instrumenten in het verschiet?

Op 16 november keurde het parlement het wetsontwerp goed betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving, de instelling van een gemeentelijk integriteitsonderzoek en de oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen.

De nieuwe wet bestuurlijke handhaving biedt gemeenten de mogelijkheid om integriteitsonderzoeken uit te voeren, weliswaar na het invoeren van een politieverordening, binnen specifieke economische sectoren en activiteiten waar ondermijnende criminaliteit zich vaak manifesteert. Daarnaast wordt een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) opgericht binnen de AD Veiligheid & Preventie, die gemeenten zal adviseren in het kader van deze integriteitsonderzoeken. Bovendien zal in elk gerechtelijk arrondissement een Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentrum (ARIEC) worden opgericht. Naast hun adviserende rol zullen deze centra ook geïntegreerde operationele acties coördineren ter bestrijding van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Tot slot voorziet de wet in een reeks verbeterde instrumenten om onder meer de naleving van opgelegde sluitingen effectiever af te dwingen.

Wat is de rol van de AD Veiligheid & Preventie?

De AD Veiligheid & Preventie stelt een aantal duidelijke missies voorop:

- ◆ Alle betrokken partijen trachten bewustmaken van de mogelijkheden die de bestuurlijke handhavingsaanpak biedt als aanvulling op de strafrechtelijke benadering in de strijd tegen criminaliteit en overlast;
- ◆ Het zo maximaal mogelijk ondersteunen, faciliteren en begeleiden van de lokale overheden die de bestuurlijke handhavingsaanpak willen hanteren;
- ◆ Het organiseren van informatiesessies voor lokale bestuurlijke overheden;
- ◆ Het creëren van levende Frequently Asked Questions (FAQ's) ter ondersteuning van de gemeenten;
- ◆ Het voorzien van draaiboeken met concrete voorbeelden van modellen voor beslissingen zoals sluiting van een inrichting, weigering, opheffing, schorsing, of intrekking van een vergunning.

Wat zal de rol van de DIOB zijn?

De rol van de DIOB binnen de nieuwe wetgeving omvat drie essentiële taken:

- ◆ **Risicoanalyses:** De DIOB voert minstens jaarlijks een risicoanalyse uit over sectoren en economische activiteiten waar ondermijnende criminaliteit kan opduiken. Op basis van dit advies beslist de ministerraad welke sectoren en activiteiten in het koninklijk besluit worden opgenomen. Gemeenten hebben dan de vrijheid om via een politieverordening de sectoren/activiteiten te bepalen die ze willen controleren, hetzij een deel of de gehele lijst.
- ◆ **Adviesverlening:** De DIOB voorziet gemeenten van niet-bindende adviezen in het kader van integriteitsonderzoeken. Wanneer een gemeente vermoedens heeft of overweegt een negatieve beslissing te nemen, zoals het weigeren, schorsen, of intrekken van een vergunning of het sluiten van een inrichting, moet zij verplicht advies vragen aan de DIOB. Via een netwerk van externe partners, waaronder de gerechtelijke overheid, antiwitwascel, belastingsinspectie en economische inspectie, heeft de DIOB toegang tot relevante informatie. Na consultatie van deze partners geeft de DIOB een niet-bindend advies aan de gemeente.
- ◆ **Centraal Register:** De DIOB ontwikkelt en beheert het Centraal Register voor Integriteitsonderzoeken (CRIO). Dit register stelt gemeenten in staat beslissingen tot weigering, schorsing, intrekking, of sluiting van andere gemeenten te raadplegen.

“Ik denk dat onze kracht hem vooral zit in het feit dat we al lang voor de eigenlijke fusie bezig waren om ons fysiek samen te voegen en ons te vestigen.”

Korpschef Raspe

Een nieuwe horizon voor politiezones Binche-Anderlues en Lermes

In een exclusief gesprek met BeSafe Magazine werpt korpschef Laurent Raspe licht op de recente fusie tussen de politiezones Binche-Anderlues en Lermes. Deze historische samensmelting is het resultaat van een doorgedreven en noodzakelijke evolutie om de uitdagingen van de moderne politiezorg aan te gaan. Korpschef Raspe deelt inzichten over het proces, de beweegredenen en de uiteindelijke voordelen van deze schaalvergroting.

Waarom hebben jullie de politiezones Binche-Anderlues en Lermes samengevoegd?

“Toen ik in 2017 de politiezone van Binche overnam als korpschef, merkte ik dat er te weinig personeel was. Het was zo erg dat we niet genoeg mensen hadden om alle opdrachten uit te voeren die de wet voorschrijft. Eigenlijk was de structuur van 2000 niet meer voldoende voor deze tijd. Het aantal evenementen op de openbare weg is verdrievoudigd, er zijn nieuwe commerciële en industriële zones bijgekomen en de vraag naar politiebijstand voor slachtoffers is gestegen ... Bepaalde factoren zijn sterk veranderd. Ondertussen nam ook de administratieve werklast van de politiezones toe, waarbij wervings-, logistieke en financiële opdrachten werden overgedragen aan de politiezones. Daardoor was de werking van de zone niet meer optimaal. Aan de hand van een capaciteitsonderzoek kon ik duidelijk aantonen dat we een personeelstekort hadden. Tegelijkertijd was er in de zone Lermes ook een tekort aan personeel, waardoor ze bijvoorbeeld niet langer zelfstandig operaties konden uitvoeren. De teams van Binche moesten hen regelmatig ondersteunen.”

Wanneer voegden de politiezones samen?

“Eigenlijk begon het fusieproces al in 2019. Toen besefte de korpschef van Lermes dat zijn politiezone in staat was om slechts twee van de zeven basisfuncties uit te voeren. Dit zorgde voor meer contact tussen de twee voormalige politiezones. In 2018 stelde Fernand Koekelberg in Henegouwen

in het kader van een wetenschappelijk onderzoek een tussenrapport op over de toekomstige samenwerking tussen politiezones. Hierin werden politiezones genoemd die samengevoegd konden worden, met name de politiezone Binche-Anderlues en de politiezone Lermes. Het definitieve rapport over de zonale schaalvergroting werd op 24 april 2019 aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers voorgelegd. In een tweede fase kregen de korpschefs de opdracht om de haalbaarheid van de fusie te onderzoeken. Zo kwamen ze tot de conclusie dat Binche-Anderlues vijf van de zeven functies kon uitvoeren. Deze fase toonde heel duidelijk het personeelstekort aan. De stuurgroep die voor deze missie werd opgericht, legde drie verslagen voor aan de autoriteiten van de twee politiezones.

Aangezien de criminaliteit in de zones zienderogen toenam en er een duidelijk gebrek was aan mankracht, kregen we van het parket van Charleroi de goedkeuring om de twee recherche- en opsporingsdiensten samen te voegen. Dit was het begin van de voorfusie op 1 november 2020. Daarna volgde een tweede, gedetailleerder verslag over de financiering, gemeentelijke dotaties en de vooruitzichten van het organieke kader, samen met een visie voor de komende vijf jaar. In november 2021 werd de aanvraag tot de fusie naar de minister(s) gestuurd. Deze eerste fase werd afgesloten met een eindverslag met een tijdschema

voor een effectieve uitvoering van de gestelde oplossingen.”

Welke fasen hebben tot deze fusie geleid?

“Telkens wanneer we vanaf 2019 een interventiepost openden in Binche, openden we er ook één in Lermes. Hierdoor creëerden we gelijkheid tussen beide zones. De versterking van het personeel bij Lermes was eigenlijk al begonnen gedurende de twee jaar voorafgaand aan de fusie. Op 1 juli was het kader bijna voltooid.

Uiteraard volgde hierna in oktober 2021 de fusie van onze twee interventiediensten, aangezien het proces in de praktijk al was begonnen. De samengevoegde dienst werd opgericht in Binche, waarna in een tweede fase de twee gerechtelijke politiekantoren en informatiecentra werden samengevoegd. Dit allemaal met oog voor een goede communicatie met het personeel en de vakbonden en een strikte organisatie van de overheveling van het personeel van Lermes naar Binche.”

Hadden jullie voor de schaalvergroting ooit al samengewerkt of jullie krachten gebundeld?

“Lang voor het uitbreidingsproces waren er al bilaterale overeenkomsten en partnerschappen tussen Binche-Anderlues en Lermes. Op vlak van administratieve procedures hadden we al protocollen opgesteld die de werking van de diensten tussen de twee zones regelden, zelfs voorafgaand aan de fusie. Zodra de beslissing was genomen, kwam de samenwerking in een stroomversnelling terecht, waardoor de fusie eigenlijk de volgende logische stap was.

Voor de hardware hadden we onze IT-diensten al samengevoegd. Dit was ook het geval bij de aankoop van dienstvoertuigen: we zorgden ervoor dat er geen dubbel werk werd gedaan tussen de twee zones. Aangezien de organisatorische problemen al lang voor de fusie waren begonnen, hebben we ook een beheer- en stuurgroep opgericht om de situatie en de ontwikkeling ervan te beoordelen. Ik denk dat onze kracht hem vooral zit in het feit dat we al lang voor de eigenlijke fusie bezig waren om ons fysiek samen te voegen en ons te vestigen.”

Hoe verliepen de fases van de fusie effectief?

“De volgende fase bestond uit het herorganiseren van de algemene entiteit in drie buurtdiensten die aangepast werden aan het nieuwe zonale grondgebied vanaf 1 april 2022. De laatste afdelingen die fuseerden waren logistiek, financiën, IT en HR. We besloten de afdeling wegverkeer te verplaatsen naar het gebouw van Lermes, omdat een onderzoek aantoonde dat er in deze zone meer ongevallen en verkeersovertradingen plaatsvonden.

Het eerste koninklijk besluit dat de bepaling van het nieuwe grondgebied in de provincie Henegouwen vastlegt, werd op 5 mei 2022 gedateerd, gevolgd door de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad op 30 juni 2022. Het

“Wat het budget betreft, wil ik er nadrukkelijk op wijzen dat het idee dat fusies duur zijn, een misvatting is. Integendeel, daardoor hebben we veel kunnen investeren in nieuwe combi's, motors en technologieën. Dit zou niet mogelijk zijn geweest zonder de fusie.”

veel beter. We merkten ook op dat de fusie interessant was op vlak van personeelszaken, aangezien er voor al onze vacatures vanuit de twee zones werd gesolliciteerd. Dit was echt een duwtje in de rug voor de personeelswerving.

Wat het budget betreft, wil ik er nadrukkelijk op wijzen dat het idee dat fusies duur zijn, een misvatting is. Integendeel, daardoor hebben we veel kunnen investeren in nieuwe combi's, motors en technologieën. Dit zou niet mogelijk zijn geweest zonder de fusie.

Vanuit dit oogpunt heeft de stuurgroep in haar verslagen voorgesteld om prioriteit te geven aan de bouw van een politiebureau voor de wijk Anderlues-Lobbès, een project dat in 2024 van start zal gaan. Ook de renovatie of bouw van een nieuw politiebureau voor de wijk Merbes-le-Château-Erquelinnes werd voorgesteld. Deze locatie, die groter is dan die in Anderlues-Lobbès, zou naast de gebruikelijke receptiediensten, verhoorlokalen en kantoren ook bepaalde administratieve diensten, een schietbaan, vergader- en/of trainingsruimten, etc. hebben. In het kader van de

renovatie- en/of conformiteitswerkzaamheden die voor de fusie waren gepland, kon het politiebureau van Ressaix op een iets goedkopere manier worden aangepast. Door een herindelings van de bestaande gebouwen konden de medewerkers van de voormalige politiezone van Lermes goed worden ontvangen. Ook de bedrijfskosten zijn nu gehalveerd, net als de kosten voor zonnepanelen. Kortom, de financiële impact van een fusie is voornamelijk positief, omdat we zo schaalvoordelen kunnen bereiken.

Het probleem van het niet kunnen voldoen aan alle zeven basisfuncties is sinds de fusie volledig opgelost. Het kader is nu compleet, we hebben het nodige en passende budget en de juiste IT-tools.”

Wat waren jullie aandachtspunten voor het realiseren van de fusie?

“Ons doel tijdens het hele proces was het collectieve welzijn van het personeel. Lang voordat er beslissingen werden genomen, werkten we samen met de vakbonden om technische comités te bespreken en te organiseren. We hebben voortdurend de vakbonden geïnformeerd over onze plannen en de voortgang van het fusieproces. Omdat we geen echte wettelijke basis hadden, hebben we vanaf het begin een vakbondsoverleg opgezet met vertegenwoordigers van beide politiezones. Onze communicatie naar onze medewerkers toe was ook helder en open. Er werd altijd op een constructieve manier in dialoog getreden, zelfs toen de veranderingen een grote impact dreigden te hebben op het dagelijks leven van sommige collega's. Bovendien vonden we het belangrijk om het personeel te betrekken via werkgroepen waarin ze hun mening konden geven over verschillende kwesties. Geen enkel onderwerp van de fusie is aan het personeel opgelegd.”

Kunnen jullie al een conclusie trekken uit deze fusie? Wat zijn de resultaten?

“In de laatste fase worden de belangrijkste projecten op het gebied van evaluatie en monitoring van het opleidingsbeheer uitgevoerd en er worden operationele dashboards opgezet om verslag uit te brengen aan onze autoriteiten. Maar we kunnen wel al bevestigen dat zelfs als er geen officiële fusie was geweest, de twee politiezones zouden blijven samenwerken. De omvang van onze politiezones hielp hierbij bijzonder goed:

we hadden ongeveer hetzelfde woongebied, met een gemeenschappelijke gemeenschap, dus de stap naar fusie was voor de hand liggend. Het was natuurlijk mooi meegenomen dat de commissariaten maar een paar kilometer uit elkaar lagen, wat ervoor zorgde dat het personeel geen grote veranderingen ondervond. Sommige personeelsleden kregen ook de mogelijkheid om binnen het gefuseerde gebied van functie te veranderen met de voorwaarde dat ze binnen de zes maanden een specifieke mobiliteit 'IN' zouden verwerven, door promotie of door verandering. Hierdoor zijn sommige interne medewerkers overgestapt naar een functie die beter bij hen past. Er werd ook een financiële compensatie aangeboden voor twee jaar, zoals wettelijk bepaald.

Het is normaal dat geen twee politiezones precies op dezelfde manier werken. Voorafgaand aan de fusie heeft de stuurgroep bepaalde politionele en administratieve procedures gestandaardiseerd, waarbij soms de procedures van Lermes voorrang kregen en soms die van Binche-Anderlues. Op deze manier hebben we een compromis bereikt tussen de bestaande procedures in beide zones.

Het beheer van evenementen waarvoor een ordedienst nodig is, was tegelijkertijd verschillend in de voormalige zones, of zelfs in elke gemeente. De operationele diensten moesten daarom contact opnemen met alle autoriteiten om het evenementenbeheer, zoals feesten, manifestaties, voetbalwedstrijden en rally's, te standaardiseren. Er moest een gemeenschappelijke modus vivendi worden bepaald. Tot slot wordt er ook gewerkt aan een algemeen politiereglement voor alle zes gemeenten.

We kunnen dus vaststellen dat deze fusie ervoor heeft gezorgd dat we activiteiten die in het verleden waren stopgezet vanwege personeelstekort, zoals grenscontroles, weer hebben kunnen opstarten. De terugkeer van de vele mobiele flitspalen helpt ook om het aantal verkeersovertradingen te verminderen. Daarnaast is ook de criminaliteit gedaald dankzij de toegenomen aanwezigheid van de politie

op straat. Het opgerichte beheerscomité komt elke maandag samen om de huidige situatie te analyseren en de activiteiten en problemen te bespreken met het oog op het vinden van een onmiddellijke oplossing.”

Had je vooroordelen over fusies die onjuist bleken te zijn?

“In het begin vreesden we ervoor dat er veel personeel tegen de fusie zou zijn en zou vertrekken. Dit gebeurde gelukkig niet, omdat veel collega's reeds goed konden samenwerken en de samenwerking eigenlijk al deel uitmaakte van hun dagelijkse routine.”

Welk advies zou je geven aan politiezones die twijfelen om de sprong te wagen?

“Ik ben van mening dat een fusie gebaseerd moet zijn op een grondige analyse. We zijn tot dit besluit gekomen nadat we organisatorische en operationele uitdagingen hadden ervaren en we nood hadden aan efficiënter werken.

Ons voordeel was dat we dienst per dienst konden samenvoegen. Zo konden we bij de oprichting zien wat er werkte en wat niet. Op die manier werden de problemen die zich voordeden bij het samenvoegen van de eerste diensten, niet herhaald toen de tweede afdeling werd opgericht. Ik heb het proces in het bijzonder voorgelegd aan de korpschef van de regio Luik, die onze ervaringen zou kunnen gebruiken als inspiratie voor een toekomstige fusie. Ik kan politiezones alleen maar aanmoedigen om te fuseren om de toenemende werkdruk aan te pakken.

Als laatste hangt het succes van een fusie voor een groot deel af van de betrokkenheid van het personeel. Dankzij een goede samenwerking en duidelijke afspraken konden we in de praktijk tot de best mogelijke overeenkomst komen, nog voor we deze operationeel in de praktijk brachten.”

Hiep hiep hoera voor 'Wederzijds Respect'!

EEN TERUG- EN VOORUITBLIK OP EEN SUCCESVOLLE CAMPAGNE VOOR VEILIGHEIDSPROFESSIONALS MET VISARA, THEMACOÖRDINATOR 'WEDERZIJD'S RESPECT'.

Visara, de campagne Wederzijds Respect bestaat nu twee jaar. Wat waren de doelstellingen twee jaar geleden?

"Het doel van de campagne 'Wederzijds Respect' betrof en betreft nog steeds de versterking van het vertrouwen tussen burgers en veiligheidsprofessionals door verbinding voorop te stellen. Een versterkt vertrouwen zorgt immers voor meer respect. En een meer respectvolle relatie draagt bij tot een vermindering van agressie en geweld tussen burgers en veiligheidsberoepen. De campagne 'Wederzijds respect' tracht, door middel van een bewustmakingscampagne die bestaat uit verschillende onderliggende projecten, de aandacht te vestigen op deze band en een hernieuwde dialoog te stimuleren. De focus ligt op het erkennen en herkennen van de verschillende veiligheidsprofessionals (wat zijn hun taken en verantwoordelijkheden) alsook het realiseren van deze hernieuwde dialoog."

Wat is er tot nu toe allemaal bereikt?

"We hebben enorm veel acties en projecten uitgewerkt in de afgelopen twee jaar."

Kick Off Stunt met persmoment

In Brussel creëerde een graffiti-artiest een mural van het campagne-logo, gevolgd door een persmoment met Minister van Binnenlandse Zaken, Annelies Verlinden. Zo werd de campagneboodschap meteen aan de veiligheidsberoepen gecommuniceerd.

Oog-in-oog gesprekken

De manier waarop je communiceert, bepaalt de toon van het hele gesprek. Oog-in-oog gesprekken zijn een goed voorbeeld van positieve dialogen. Hier streven we naar een gemeenschappelijke visie, zodat we met begrip voor elkaar en een positieve blik naar de toekomst kunnen kijken. Ondanks verschillen in visie of eerdere negatieve ervaringen, blijft het uiteindelijke doel onveranderd: wederzijds respect.

Ken uw veiligheidsberoepen

Als eerste stap hebben we ervoor gekozen om de verschillende veiligheidsberoepen te verduidelijken. Wat doen politieagenten, gemeenschapswachten en private bewakingsagenten eigenlijk? Wat kunnen ze voor jou betekenen en waar kan je terecht als je onjuist behandeld bent? De 'Ken uw veiligheidsberoepen'-actie omvat twee brochures (één voor veiligheidsprofessionals en één voor burgers) en video's waarin de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende veiligheidsberoepen worden uitgelegd.

Uitwisseling 'Praktijken in de Kijker'

Lokale besturen en verenigingen gingen zelf al aan de slag met projecten, campagnes en acties om de band tussen burger en veiligheidsprofessionals te versterken. Op onze website BeSafe.be verzamelen we tal van projecten die kunnen dienen als inspiratiebron.

Wederzijdse rechten en plichten

Wederzijds respect tussen burgers en veiligheidsprofessionals kan alleen groeien als we elkaar beter leren kennen en op de hoogte zijn van elkaars rechten en verantwoordelijkheden tijdens interventies. Wil je weten wat er wel en niet kan tijdens interacties met veiligheidsberoepen? Bezoek onze website BeSafe.be voor veelgestelde vragen over de wederzijdse rechten en plichten van burgers en veiligheidsprofessionals.

Conferentie 'Wederzijds Respect'

Op 25 mei 2022 vond in het Atomium de eerste conferentie plaats in het kader van de campagne 'Wederzijds Respect'. Tijdens deze conferentie gingen veiligheidsprofessionals in gesprek met burgers en deelden ze ervaringen over diverse onderwerpen, zoals:

- Hoe kunnen we de negatieve beeldvorming over veiligheidsprofessionals op sociale media verbeteren?
- Hoe kunnen we de klachtenprocedure voor burgers transparanter en eenvoudiger maken?

- Welke acties kan de overheid nemen om de wederzijdse toenadering tussen burgers en veiligheidsberoepen te bevorderen?

We zijn aan de slag gegaan met deze aanbevelingen, wat heeft geleid tot initiatieven zoals de felicitatiecampagne '#Felicitag' en de toolbox 'Verbindend Communiceren'.

Felicitatiecampagne

Op 1 maart 2023, Wereldcomplimentendag, lanceerden we de felicitatiecampagne #felicitag. Deze campagne bevordert positieve interacties op sociale media, waarbij burgers veiligheidsprofessionals feliciteren en veiligheidsprofessionals elkaar complimenteren. Het doel is om een virtuele ketting van complimenten te creëren. We hebben daarnaast ook een online platform voor positieve verhalen en getuigenissen over veiligheidsprofessionals opgezet.

'Federale minuut' roept op tot meer wederzijds respect

Evenementen

De ADVP heeft de campagne gepromoot op verschillende evenementen, zoals de Dag van de Gemeenschapswachten, de Dag van de Voetbalstewards, lokale initiatieven...

Vertegenwoordigers/ambassadeurs van de campagne 'Wederzijds Respect'

Samen met onze partners gingen we op zoek naar telkens twee (of drie) 'vertegenwoordigers' van de veiligheidsberoepen (politie, bewakingsagent, voetbalsteward en gemeenschapswacht). Deze vertegenwoordigers zijn het gezicht van de campagne.

Waarom is het belangrijk dat de campagne niet stopt?

"Het is voor ons cruciaal dat we de 'Wederzijds Respect'-campagne niet laten uitdoven. We leven in een snelle wereld waar dingen constant veranderen. Onze samenleving is nu eenmaal voortdurend in beweging. Normen, waarden, en sociale dynamieken veranderen in de loop der tijd. Door de campagne gaande te houden, zorgen we ervoor dat de boodschap van 'Wederzijds Respect' niet veroudert en zich telkens aanpast aan deze dynamische samenleving. We moeten aanpassingsvermogen tonen, nieuwe aanpakken ontwikkelen en reageren op wat er op ons afkomt.

Een mentaliteits- en gedragsverandering gebeurt daarbij niet van de ene op de andere dag. Daarom hebben we die herhaling en versterking nodig die alleen een doorlopende campagne ons

kan bieden. Het helpt bij het inbedden van positieve attitudes en gedragingen in ons dagelijks leven.

Het doel van de campagne is om te streven naar een cultuur van wederzijds respect. Een cultuur die niet alleen vandaag werkt, maar ook in de toekomst. Dat betekent dat we voortdurend moeten praten over hoe we beter met elkaar kunnen omgaan. Ook wil dat zeggen dat we moeten blijven inzetten op een blijvende bewustwording en betrokkenheid bij het streven naar respectvolle interacties tussen burgers en veiligheidsprofessionals.

Laat ons niet vergeten dat we in een diverse samenleving leven. Door de campagne 'Wederzijds Respect' door te laten gaan, blijven we werken aan een inclusieve samenleving waarin ieder-

een zich gehoord en gerespecteerd voelt. Redenen genoeg om door te gaan met deze campagne. 'Wederzijds Respect' is niet alleen een slogan; het is een manier van leven die we blijvend moeten omarmen."

Er werd onlangs een toolbox over verbindend communiceren geïntroduceerd. Wat houdt deze toolbox in en hoe zal men deze inzetten en verspreiden?

"In het kader van de campagne 'Wederzijds Respect' vond op 25 mei 2022 een eerste conferentie plaats, die resulteerde in diverse aanbevelingen. Eén van deze aanbevelingen betrof het organiseren van dialoogplatforms op lokaal niveau. Als federale overheid willen we deze lokale dialoogplatforms stimuleren door onze lokale partners de nodige tools hiervoor aan te reiken. Het opzetten van een positieve dialoog op lokaal niveau draagt bij aan het versterken van het vertrouwen tussen burger en veiligheidsberoepen. Vanuit dit idee is de toolbox 'Wederzijds Respect' ontstaan. Deze toolbox neemt de lezer van A tot Z mee om zelf, op lokaal niveau als gemeente, veiligheidsprofessional of als burger, een dialoogmoment te organiseren."

De toolbox is ideaal voor iedereen die zich wil inzetten om conflicten te vermijden of structurele uitdagingen aan te pakken door mensen samen te brengen in een verbindende dialoog. Omdat we begrijpen dat het niet evident is om van nul te beginnen, neemt de toolbox je stap voor stap mee door het proces en tonen we:

- 1) Hoe je mensen kan samenbrengen
- 2) Hoe je een succesvol dialoogmoment kunt organiseren
- 3) Wat je kan doen na het dialoogmoment om de impact te vergroten

Tweede conferentie 'Wederzijds Respect, Reloaded'

Op 29 november 2023 vond de tweede grote conferentie van 'Wederzijds Respect' plaats, namelijk, 'Wederzijds Respect, Reloaded'. Opnieuw waren alle veiligheidsberoepen vertegenwoordigd. Tijdens deze conferentie werd een stand van zaken gegeven: wat werd er allemaal verwezenlijkt de afgelopen twee jaar? Hoe hebben we gewerkt aan verbinding tussen veiligheidsprofessionals en burgers? De toolbox stond hierbij centraal en werd in primeur toegelicht. Er werden tot slot drie 'proef-dialoogmomenten' uitgevoerd. Elk daarvan werd behandeld in een panelgesprek, gekoppeld aan een presentatie.

Levens redden onder vuur:

HET GEVECHT TEGEN GEWELD OP HULPVERLENERS

Geweld tegen hulpverleners is helaas niet nieuw. Wel zien we de laatste jaren een stijging van het aantal gevallen. Zeker in deze eindejaarsperiode nemen de agressie-incidenten vaak sterk toe. Zo werden vorig jaar tijdens oudejaarsnacht de Brusselse brandweercollega's zelfs bestookt met vuurwerk tijdens een reanimatiepoging. Ook in steden zoals Antwerpen en Gent werden vuurwerkpijlen afgevuurd op hulpverleners tijdens hun interventies. Een zeer zorgwekkende evolutie.

Door die agressie en het hinderen van hulpverlening wordt de inzet van de hulpdiensten onverbiddelijk vertraagd. Dit leidt tot een suboptimale hulpverlening, meer schade en minder kansen voor slachtoffers. Deze gevaarlijke en respectloze acties zijn een aanval op diegenen die dag in, dag uit hun leven riskeren om anderen te helpen. Vanuit maatschappelijk oogpunt is het dan ook absoluut onaanvaardbaar dat dergelijke incidenten zich voordoen.

Daarom is het van cruciaal belang dat we als samenleving een krachtig standpunt innemen tegen geweld gericht op hulpverleners. We roepen niet alleen op tot respect, maar pleiten ook voor een diepgewortelde maatschappelijke veroordeling van elke vorm van geweld tegen hen. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die ieder van ons draagt. We moeten ons realiseren dat hulpverleners, vaak met gevaar voor eigen leven, zich inzetten om anderen te helpen en onze gemeenschap veiliger te maken. Ze verdienen een werkomgeving waarin ze hun cruciale taak zonder angst voor agressie kunnen uitvoeren. Samen kunnen we een samenleving creëren waarin respect voor hulpverleners de norm is, en geweld tegen hen ondenkbaar. ◆

Kolonel Bert Bruggemans,
zonecommandant Brandweer Zone Antwerpen

BURGERPARTICIPATIE IN CRISISSITUATIES

Een innovatieve benadering van safe.brussels

In dit artikel spreken we met Sophie Lavaux, directeur-generaal van safe.brussels en tevens Hoge Ambtenaar van de Brusselse Agglomeratie, en Michaël Jonniaux, korpschef van de politiezone Montgomery (Etterbeek/Sint-Lambrechts-Woluwe/Sint-Pieters-Woluwe), over het belang van burgerparticipatie in crisissituaties. Ze delen inzichten over waarom dit thema prominent op de politieke agenda staat en hoe Brussel met het 'BRU response'-programma een innovatieve aanpak hanteert. Lees verder om te ontdekken hoe Brussel zich onderscheidt van andere regio's en welke concrete stappen worden genomen om burgerparticipatie in crisisbeheer te bevorderen.

Waarom staat het thema 'Burgerparticipatie in crisissituaties' op de politieke agenda?

Sophie: "Door de recente verontrustende crisissituaties in België zoals de terroristische aanslagen, de wereldwijde pandemie, de overstromingen, de gevolgen van de oorlog in Oekraïne... hebben de experts telkens opnieuw kunnen constateren dat wij onze reactie aanpassen aan de laatste crisis die we hebben meegemaakt.

Daarom ontwikkelden de federale en Brusselse overheden een globale beheersstrategie om op crisissen te anticiperen en ze minder te ondergaan, want ze worden steeds specifieker, meer multifactorieel, treffen vele sectoren en hebben systematische gevolgen. Meerdere expertencommissies bogen zich de afgelopen jaren over deze kwestie, zoals de bijzondere commissie COVID-19 van het Brusselse Parlement, de Overlegcommissie van het Franstalig Brussels Parlement voor burgerparticipatie, of de deskundigencommissie inzake crisisbeheer, voorgezeten door de gouverneur van Luxemburg. ●

Sophie Lavaux
Directeur-generaal safe.brussels - Hoge Ambtenaar van de Brusselse Agglomeratie

Deze laatste bundelde haar aanbevelingen tot verbetering van het crisisbeheer in België in het eerste witboek hierover in ons land.

Deze verschillende analyses stelden algemeen vast dat de institutionele reactie van België op risico- en crisisbeheer moet evolueren, rekening houdend met de ervaring op dat gebied en het advies van experts. Zo wordt onze samenleving weerbaarder en worden er uiteindelijk levens gered.

Daarom wilde het Brussels Gewest een globale strategie ontwikkelen op basis van het 'BW response'-programma van de gouverneur van Waals-Brabant. Dus lanceerde safe.brussels het 'BRU response'-programma in februari 2023. Dit initiatief bevat enkele krachtlijnen, waarvan de meest baanbrekende hoofdlijn het vergroten is van de veerkracht van zowel overheden als burgers. Dit door alle actoren bij het crisismanagement te betrekken."

Waarin verschilt Brussel van andere gewesten en gemeenschappen en welke belemmeringen vloeien hieruit voort?

Sophie: "De architectuur van Brussel verschilt van de andere gewesten. Tijdens de zesde staatshervorming voerde de bijzondere wetgever een tweeledig systeem in voor de overdracht van de bevoegdheden, die voorheen werden uitgeoefend door de gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, naar de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Hoge ambtenaar van de Brusselse Agglomeratie. De ogenschijnlijke complexiteit van de Brusselse structuur die soms wordt

voorgesteld, is in feite vrij eenvoudig. Zo beheert eenzelfde bestuur, safe.brussels, de verschillende regionale en federale bevoegdheden. Deze synergie zorgt voor een samenhangend beleid ter zake in de beide bestuurslagen."

Waaruit bestaat het 'BRU response'-programma van safe.brussels en welk doel heeft het?

Sophie: "In de eerste plaats willen we overheden, bestuursverantwoordelijken, crisismanagers en burgers bewust maken van de risico's. Dankzij een betere risicoperceptie dalen de risico's en de gevolgen ervan. Het tweede doel is de versterking van de opleiding van lokale overheden en hulpdiensten in crisisbeheer. Die is gericht op meer inzicht in de risico's en verbeterde principes bij rampenplanning en crisisbeheer. De uitbouw van netwerken vormt hierin een kernelement. Vanuit deze netwerken worden middelen, expertise en vaardigheden gebundeld. In dit kader werden meerdere initiatieven ontplooid, zoals de invoering van een netwerk van regionale crisiscentra, een regionaal netwerk van crisisbeheersorganen en een netwerk van Directeuren Commandopost Operaties (Dir-CP-Ops).

Ten slotte is de ontwikkeling van burgerparticipatie in crisisbeheer een van de meest innovatieve aspecten van dit programma. Tot nu toe waren burgers weinig betrokken bij crisisbeheer. Ze werden lange tijd gezien als passieve actoren, maar ze moeten voortaan gezien worden als een deel van de oplossing. Elk gebaar telt en iedereen kan zijn steentje bijdragen."

Kunnen jullie enkele concrete werkvoorbeelden geven van 'burgerparticipatie in crisisbeheer'?

Michaël: "Als korpschef van de politiezone Montgomery (Etterbeek/Sint-Lambrechts-Woluwe/ Sint-Pieters-Woluwe) werd ik als expert uitgenodigd tijdens de overlegcommissie van het Brussels Parlement in oktober

"Tot nu toe waren burgers weinig betrokken bij crisisbeheer. Ze werden lange tijd gezien als passieve actoren, maar ze moeten voortaan gezien worden als een deel van de oplossing."

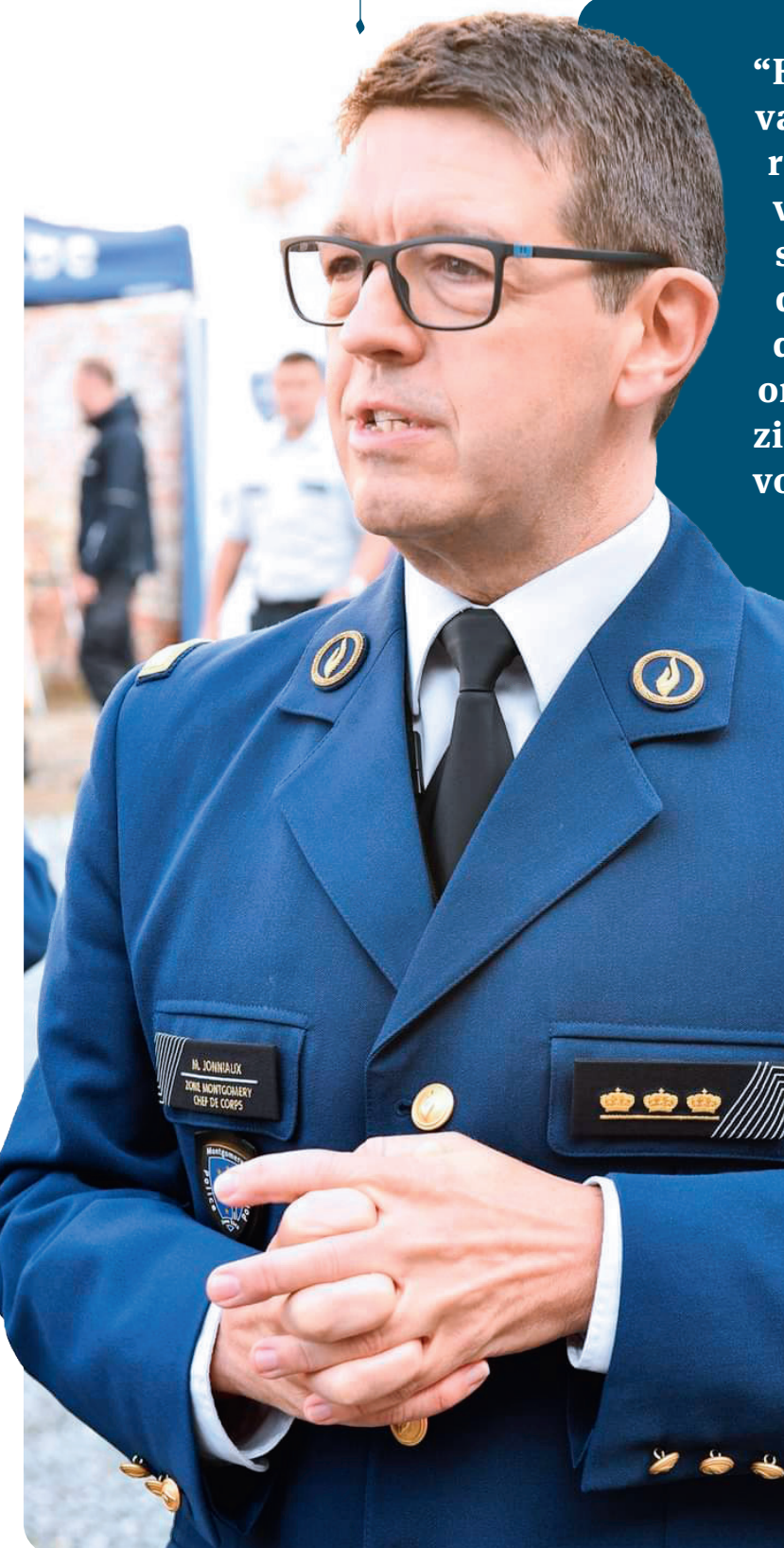
Sophie Lavaux

2021 met betrekking tot de rol die Brusselselaars kunnen spelen in de verschillende fasen van crisisbeheer. Daar suggereerde ik de oprichting van een gemeentelijke burgerreserve die inzetbaar is voor crisisbeheer en beheerd wordt door de gemeenten. Het hoofddoel van deze reserve is de voorbereiding en structurering van de burgerinzet die automatisch ontstaat wanneer zich een crisis voordoet.

Mevrouw Lavaux, ook aan het woord tijdens de overlegcommissie, vond het idee bijzonder interessant. Dus besloten we dit samen verder te ontwikkelen en in de praktijk te brengen. Daarop vonden in 2023 verschillende vergaderingen plaats tussen de diensten van safe.brussels, onze politiezone en de noodplanningscoördinatoren van de drie deelgemeenten. Het doel was om burgerbijeenkomsten te organiseren waar we de werking van crisisbeheer in België verduidelijkten en ons burgerreserveproject voorstelden.

Deze bijeenkomsten (één per gemeente) vonden plaats in september en oktober 2023 en werden bijgewoond door ruim 320 burgers. Ik meen te mogen zeggen dat het project duidelijk aan de vraag voldoet, want meer dan 180 deelnemers lieten al weten zich bij de reserve te willen aansluiten! Dat is een groot succes!"

Michaël Jonniaux
Korpschef politiezone Montgomery

"Het hoofddoel van een burgerreserve is de voorbereiding en structurering van de burgerinzet die automatisch ontstaat wanneer zich een crisis voordoet."

Michaël Jonniaux

Wat zijn de volgende stappen in dit concreet project?

Michaël: "We willen een korte opleiding organiseren voor al deze vrijwilligers. In februari 2024 besteden we tijdens een dagopleiding aandacht aan de aanpak van crisisbeheer in België, de exacte rol van de vrijwilligers en de manier waarop ze worden gecontacteerd en ingezet... Om de dynamiek gaande te houden in het netwerk, voorzien we ook een jaarlijks activiteitenprogramma met onder meer een opleidings-/bewustmakingsdag, de deelname aan een oefening, de betrokkenheid bij een evenement (zoals een infostand over het BE-alert-systeem), een bezoek aan een 'ongewone' locatie rond crisisbeheer... We verwachten iedereen tijdens de eerste opleiding in februari 2024, de deelname aan andere activiteiten is facultatief.

Mevrouw Lavaux is momenteel in contact met andere gemeenten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zodat we het project op termijn hopelijk kunnen uitbreiden naar het hele gewest!"

Oog voor elkaar

*Benieuwd hoe
jij het verschil
maakt?
Ken uw kracht.*

Met meer staan we sterker dan alleen tegen gauwdiefstal

ibz **BeSafe**

DG Sécurité & Prévention
AD Veiligheid & Preventie
GD Sicherheit & Vorbeugung